

На основу Правилника о стицању истраживачких и научних звања („Сл. гласник РС“ бр. 80/2024, 70/2025) — Прилог 2. — Врста и квантификација индивидуалних научноистраживачких резултата — Друштвене науке: креирања и анализа ефеката јавних политика, Научно веће Института за упоредно право, на седници од 22.06.2026. године, донело је

ОДЛУКУ

ПРИХВАТА СЕ документ „Упоредноправна анализа пореских олакшица и олакшица у систему социјалног осигурања за особе са инвалидитетом у одабраним европским земљама“, аутора др Александре Рабреновић, др Милоша Васовића и Ђорђа Тимотијевића, као студија и анализа јавне политике (M123).

Образложење

Др Александра Рабреновић, др Милош Васовић и Ђорђе Тимотијевић аутори су документа „Упоредноправна анализа пореских олакшица и олакшица у систему социјалног осигурања за особе са инвалидитетом у одабраним европским земљама“. Научном већу је поднета молба да поменути документ буде прихваћен као студија и анализа јавне политике (M123), у складу са Правилником о стицању истраживачких и научних звања — Прилог 2. — Врста и квантификација индивидуалних научноистраживачких резултата — Друштвене науке: креирања и анализа ефеката јавних политика.

На основу наведеног, донета је Одлука као у диспозитиву.

ПРЕДСЕДНИК НАУЧНОГ ВЕЋА

Др Марио Рељановић

Projektni centar za prava osoba sa invaliditetom

Institut za uporedno pravo

**UPOREDNOPRAVNA ANALIZA PORESKIH OLAKŠICA I OLAKŠICA U
SISTEMU SOCIJALNOG OSIGURANJA ZA OSOBE SA INVALIDITETOM U
ODABRANIM EVROPSKIM ZEMLJAMA**

Autori:

dr Aleksandra Rabrenović

dr Miloš Vasović

mr Đorđe Timotijević

Beograd, jun 2026.

1. Uvod

Centar za prava osoba sa invaliditetom pri Institutu za uporedno pravo pozdravlja sprovođenje javne rasprave o nacrtu Zakona o porezu na dohodak građana sa početkom primene od dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji i nacrtu Zakona o izmenama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje. Javna rasprava o navedenim nacrtima zakona pokrenuta je zaključcima Vlade Republike Srbije 05 broj 011-5234/2026 i 05 broj 011-5240/2026 od 28. maja 2026. godine, na predlog Ministarstva finansija, i sprovodi se u periodu od 1. do 21. juna 2026. godine.

Predložene izmene imaju poseban značaj za položaj osoba sa invaliditetom na tržištu rada, budući da se njima ukidaju postojeće poreske olakšice i olakšice u sistemu obaveznog socijalnog osiguranja koje predstavljaju zjačajan instrumenat javne politike usmeren ka podsticanju njihovog zapošljavanja. Imajući u vidu da osobe sa invaliditetom i dalje pripadaju grupi građana koja se suočava sa višestrukim i dugotrajnim preprekama prilikom pristupa tržištu rada, svaka promena postojećeg sistema podsticaja zahteva posebno pažljivu procenu njenog uticaja na ostvarivanje njihovih ljudskih prava, ekonomsku samostalnost i društvenu uključenost.

Republika Srbija je ratifikacijom Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima osoba sa invaliditetom preuzela obavezu da preduzima odgovarajuće mere radi promovisanja mogućnosti zapošljavanja osoba sa invaliditetom na otvorenom tržištu rada, uključujući podsticanje poslodavaca da zapošljavaju osobe sa invaliditetom. Pravo na rad iz člana 27. Konvencije podrazumeva ne samo formalnu zabranu diskriminacije, već i aktivnu obavezu države da uklanja prepreke i uspostavlja mehanizme podrške koji omogućavaju stvarnu jednakost u ostvarenju prava na rad.

U tom kontekstu, ukidanje postojećih poreskih olakšica i olakšica u sistemu obaveznog socijalnog osiguranja može predstavljati korak unazad u ostvarivanju ciljeva socijalne uključenosti i povećanja zaposlenosti osoba sa invaliditetom, naročito ukoliko nije praćeno odgovarajućim alternativnim merama koje bi obezbedile isti ili viši nivo podrške.

U cilju davanja doprinosa javnoj raspravi o nacrtu izmena i dopuna ova dva važna zakona, sprovedena je uporednopravna analiza zakonodavstava nekoliko kontinentalno-pravnih država Evropske unije. Analiza je obuhvatila Hrvatsku, Sloveniju, Austriju, Nemačku i Francusku, pri čemu su ispitani različiti modeli poreskih olakšica i olakšica u sistemu obaveznog socijalnog osiguranja namenjenih osobama sa invaliditetom i poslodavcima koji ih zapošljavaju. Cilj istraživanja bio je da se utvrdi da li uporedno pravo ukazuje na tendenciju smanjivanja ili i razvoja poreskih instrumenata podrške osobama sa invaliditetom.

2. Republika Hrvatska

Slično modelu koji trenutno postoji u Srbiji, hrvatski sistem stavlja naglasak na podsticanje zapošljavanja osoba sa invaliditetom. Hrvatski Zakon o porezu na dohodak¹ omogućava poreskim obveznicima koji obavljaju samostalnu delatnost da umanje oporezivi dohodak za iznos isplaćenih zarada i doprinosa na zaradu novozaposlenih radnika.

Pravo na ovu poresku pogodnost po pravilu traje godinu dana od dana zaposlenja novog radnika. Međutim, **kada je reč o osobama sa invaliditetom**, zakon predviđa povoljniji režim, pa **poslodavac može koristiti umanjene poreške osnovice za isplaćene zarade i doprinose tokom tri godine od dana njihovog zaposlenja**.

Na taj način hrvatski zakon prepoznaje da osobe sa invaliditetom i dalje nailaze na dodatne prepreke na tržištu rada i nastoji da kroz poreske podsticaje poveća interes poslodavaca za njihovo zapošljavanje. **Posebno je značajno što se olakšica ne odnosi samo na zaradu zaposlenog, već i na doprinose koji terete poslodavca, čime se dodatno smanjuju troškovi zapošljavanja.**

Posmatrano u uporednopravnom kontekstu, hrvatski model predstavlja model podsticaja politike zapošljavanja osoba sa invaliditetom. Za razliku od austrijskog, nemačkog i francuskog sistema, koji se, kao što će biti predstavljeno, zasnivaju na trajnim poreskim olakšicama za same osobe sa invaliditetom, hrvatski pristup usmeren je na poslodavce i ima za cilj podsticanje uključivanja osoba sa invaliditetom na otvoreno tržište rada kroz privremene poreske podsticaje.

Relevantne odredbe Zakona o porezu na dohodak predstavljene su u Aneksu 1 ovog dokumenta.

3. Republika Slovenija

Slovenački Zakon o porezu na dobit pravnih lica predviđa posebne **poreske podsticaje za poslodavce koji zapošljavaju osobe sa invaliditetom**. Poslodavac može umanjiti poresku osnovicu za 50% iznosa zarade isplaćene zaposlenoj osobi sa invaliditetom. Kada je reč o osobama sa najtežim oblicima invaliditeta, odnosno osobama sa 100% telesnog oštećenja i gluvim licima, poreska olakšica iznosi 70% isplaćene zarade.

Slovenački sistem dodatno podstiče zapošljavanje osoba sa invaliditetom iznad zakonom propisane kvote. Poslodavci koji zapošljavaju veći broj osoba sa invaliditetom od minimalnog broja predviđenog propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom mogu ostvariti umanjene poreške osnovice u iznosu od 70% zarada isplaćenih tim zaposlenima. Na taj način poreski sistem ne samo da podstiče ispunjavanje zakonskih obaveza, već aktivno nagrađuje poslodavce koji ostvaruju viši nivo inkluzije osoba sa invaliditetom na tržištu rada.

¹ HR: Zakon o porezu na dohodak, NN 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 151/22, 114/23, 152/24, na snazi od 1.1.2025.

Posmatrano u širem uporednopravnom kontekstu, slovenačko rešenje pokazuje da poreski podsticaji predstavljaju važan instrument politike zapošljavanja osoba sa invaliditetom. Zakonodavac ih koristi kao mehanizam za podsticanje većeg uključivanja osoba sa invaliditetom na otvoreno tržište rada, naročito kada poslodavci ispunjavaju više u odnosu na minimum svojih zakonskih obaveza.

Pored poreskih olakšica, slovenačko zakonodavstvo predviđa i značajne **podsticaje u oblasti obaveznog socijalnog osiguranja**. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju oslobađa preduzeća za zapošljavanje osoba sa invaliditetom, centre za zapošljavanje i poslodavce koji zapošljavaju osobe sa invaliditetom iznad zakonom propisane kvote obaveze plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje. Umesto poslodavca, sredstva za ove doprinose obezbeđuju se iz budžeta Republike Slovenije, čime država direktno preuzima deo troškova zapošljavanja osoba sa invaliditetom.

Pravo na ovu pogodnost povezano je sa sistemom profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba sa invaliditetom i ostvaruje se pod uslovima propisanim posebnim zakonom.² Dodatno, olakšice za zapošljavanje iznad propisane kvote ne primenjuju se u slučajevima kada je invaliditet posledica povrede na radu ili profesionalne bolesti nastale kod istog poslodavca, što se utvrđuje odlukom nadležnog fonda.³

Posmatrano u uporednopravnom kontekstu, slovenački model pokazuje visok stepen uključenosti države u podsticanje zapošljavanja osoba sa invaliditetom. Podrška nije ograničena samo na poreske olakšice, već obuhvata i oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, čime se dodatno smanjuju troškovi rada i podstiče zapošljavanje osoba sa invaliditetom na otvorenom tržištu rada.

Relevantne odredbe slovenačkog Zakona o porezu na dobit pravnih lica i Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju,⁴ koje oslobađaju poslodavca obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje predstavljene su u Aneksu 2.

4. Republika Austrija

Austrijski Zakon o porezu na dohodak (Einkommensteuergesetz 1988- EStG)⁵ predviđa posebne poreske olakšice za osobe sa invaliditetom, kao i za poreske obveznike koji snose dodatne troškove povezane sa invaliditetom bračnog ili vanbračnog partnera ili deteta. Pravo na olakšicu ostvaruje se pod uslovom da korisnik ne prima određena novčana davanja po

² Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (ZZRZI), Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečišćeno besedilo, 87/11, 96/12 – ZPIZ-2, 98/14 in 18/21, čl. 74, par. 1.

³ *Ibid.*, čl. 74, par. 3.

⁴ Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečišćeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US, 133/23 in 90/25, čl. 155

⁵ *Einkommensteuergesetz 1988 (EStG 1988)*, BGBl. Nr. 400/1988.

osnovu nege i podrške. Visina olakšice određuje se prema stepenu invaliditeta, odnosno umanjnja radne sposobnosti, koji se dokazuje službenom potvrdom nadležnog organa.

Godišnji iznos olakšice kreće se od 124 do 1.198 evra, u zavisnosti od stepena invaliditeta. Umesto korišćenja propisane paušalne olakšice, poreski obveznik može izabrati odbitak stvarno nastalih troškova povezanih sa invaliditetom.

Godišnje poreske olakšice iznose:

Stepen umanjnja radne sposobnosti (stepen invaliditeta) Iznos poreske olakšice (EUR)

25% – 34%	124
35% – 44%	164
45% – 54%	401
55% – 64%	486
65% – 74%	599
75% – 84%	718
85% – 94%	837
95% i više	1.198

Austrijski model zasniva se na principu kompenzacije dodatnih troškova invaliditeta kroz sistem poreza na dohodak. Olakšice su trajnog karaktera i vezane su za postojanje i stepen invaliditeta, a ne za status zaposlenja ili određeni vremenski period. Pored toga, omogućena je elektronska razmena podataka između nadležnih organa i poreske uprave radi pojednostavljenja ostvarivanja prava, dok Savezni ministar finansija može propisivati standardizovane iznose troškova za pojedine bolesti i vrste invaliditeta.

Austrijski sistem polazi od pretpostavke da invaliditet stvara dodatne životne troškove koji umanjuju ekonomsku sposobnost poreskog obveznika, zbog čega se kroz sistem poreza na dohodak obezbeđuju posebne poreske olakšice srazmerne stepenu invaliditeta. Na taj način poreski sistem ne funkcioniše prvenstveno kao instrument podsticanja zapošljavanja, već kao mehanizam kompenzacije dodatnih troškova povezanih sa invaliditetom.

Detaljnije odredbe austrijskog Zakona o porezu na dohodak predstavljene su u Aneksu 3 ovog dokumenta.

5. Savezna Republika Nemačka

Nemački sistem poreskih olakšica za osobe sa invaliditetom zasniva se na § 33b Zakona o porezu na dohodak (Einkommensteuergesetz – EStG),⁶ koji predviđa pravo na godišnji paušalni poreski odbitak (Behinderten-Pauschbetrag) za osobe sa utvrđenim stepenom invaliditeta. Visina odbitka određuje se prema stepenu invaliditeta (Grad der Behinderung – GdB).

Slično austrijskom rešenju, nemački sistem polazi od pretpostavke da invaliditet proizvodi dodatne životne troškove koje poreski sistem treba da prizna i kompenzuje. Za razliku od modela koji se prvenstveno oslanjaju na podsticaje za poslodavce, fokus nemačkog zakonodavstva usmeren je na ekonomski položaj same osobe sa invaliditetom. Na taj način poreski sistem predstavlja instrument kompenzacije dodatnih troškova invaliditeta i doprinosi ostvarivanju stvarne jednakosti osoba sa invaliditetom.

Olakšice se mogu koristiti umesto odbitka pojedinačnih troškova i namenjene su pokrivanju izdataka za pomoć pri svakodnevnim aktivnostima, negu i druge potrebe koje proizlaze iz invaliditeta. Pravo na olakšicu imaju osobe kod kojih je utvrđen stepen invaliditeta od najmanje 20%, kao i osobe kojima je zbog zdravstvenog stanja potrebna stalna pomoć drugog lica.

Visina poreske olakšice određuje se prema stepenu invaliditeta i kreće se od 384 do 2.840 evra godišnje. Za slepe, gluvoslepe osobe i lica kojima je potrebna stalna pomoć i nadzor predviđena je posebna olakšica u iznosu od 7.400 evra godišnje. Time nemački sistem priznaje da osobe sa težim oblicima invaliditeta imaju veće dodatne troškove života i potrebu za intenzivnijom podrškom.

Pored osoba sa invaliditetom, zakon predviđa i posebne poreske olakšice za određene kategorije članova porodice, kao i za lica koja pružaju negu osobama kojima je potrebna podrška u svakodnevnom životu. Visina olakšice za negovatelje zavisi od stepena potrebe za negom osobe o kojoj se stara, a pravo se ostvaruje pod uslovom da se ne prima naknada za pružanje nege.

(3) Visina paušalne poreske olakšice određuje se prema trajno utvrđenom stepenu invaliditeta.

Paušalna poreska olakšica iznosi:

- za stepen invaliditeta od najmanje 20%: 384 evra;
- za stepen invaliditeta od najmanje 30%: 620 evra;
- za stepen invaliditeta od najmanje 40%: 860 evra;
- za stepen invaliditeta od najmanje 50%: 1.140 evra;
- za stepen invaliditeta od najmanje 60%: 1.440 evra;
- za stepen invaliditeta od najmanje 70%: 1.780 evra;

⁶ Nemačka, **Zakon o porezu na dohodak (Einkommensteuergesetz – EStG)**, Službeni glasnik SR Nemačke (*Bundesgesetzblatt*), br. I 3366/2009, sa kasnijim izmenama i dopunama.

- za stepen invaliditeta od najmanje 80%: 2.120 evra;
- za stepen invaliditeta od najmanje 90%: 2.460 evra;
- za stepen invaliditeta od 100%: 2.840 evra.

Detaljnije odredbe nemačkog Zakona o porezu na dohodak predstavljene su u Aneksu 4 ovog dokumenta.

6. Republika Francuska

Analiza francuskog poreskog zakonodavstva pokazuje da se podrška osobama sa invaliditetom ostvaruje kroz više različitih poreskih instrumenata usmerenih kako na same osobe sa invaliditetom, tako i na njihove porodice. Francuski Opšti poreski zakonik (*Code général des impôts - CGI*)⁷ predviđa povoljniji poreski tretman za određene kategorije osoba sa invaliditetom, uključujući korisnike invalidskih penzija, ratne vojne invalide i lica koja poseduju karticu „Mobilnost i inkluzija“ sa oznakom invaliditeta. Ove osobe ostvaruju pravo na povoljniji obračun poreza na dohodak, čime se umanjuje njihovo ukupno poresko opterećenje.

Posebna pažnja posvećena je porodicama koje brinu o osobama sa invaliditetom. Francusko pravo omogućava da se deca sa invaliditetom smatraju izdržavanim članovima domaćinstva bez obzira na starosnu granicu koja se primenjuje na drugu decu. Pored toga, poreski obveznik može kao izdržavano lice prijaviti i odraslu osobu sa invaliditetom koja živi u njegovom domaćinstvu i poseduje odgovarajući dokaz o invaliditetu, bez obzira na to da li je sa njom u srodstvu. Dakle, poreski sistem prepoznaje dodatne finansijske obaveze koje porodice imaju prilikom pružanja podrške osobama sa invaliditetom.

Francuski zakon takođe predviđa poreske kredite za prilagođavanje stambenog prostora potrebama osoba sa invaliditetom ili lica koja su izgubila samostalnost.⁸ Poreski obveznici mogu ostvariti poreske pogodnosti za troškove ugradnje ili zamene opreme koja omogućava pristupačnost i samostalnije funkcionisanje u domu. Ovakve mere imaju za cilj da podstaknu samostalan život osoba sa invaliditetom i smanje prepreke sa kojima se one suočavaju u svakodnevnom životu.

Pored olakšica u sistemu poreza na dohodak, francusko zakonodavstvo predviđa i sniženu stopu poreza na dodatu vrednost od 5,5% za medicinska i tehnička pomagala namenjena osobama sa invaliditetom. Time se smanjuju troškovi nabavke opreme koja je neophodna za svakodnevni život, rehabilitaciju i ostvarivanje samostalnosti osoba sa invaliditetom.

⁷ Code général des impôts – CGI, Dernière modification le 17 juin 2026 - Document généré le 14 mai 2026, dostupno na: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006069577?isSuggest=true.

⁸ U francuskom pravu, izraz „perte d'autonomie“ (gubitak samostalnosti) ne odnosi se isključivo na invaliditet, već na stanje u kojem osoba više ne može samostalno obavljati osnovne životne aktivnosti i zato joj je potrebna pomoć druge osobe ili posebna prilagođavanja.

Posmatrano u celini, francuski model pokazuje da poreska politika može imati važnu socijalnu funkciju u unapređenju položaja osoba sa invaliditetom. Umesto da se podrška ograniči isključivo na podsticanje zapošljavanja, francuski sistem koristi različite poreske instrumente radi kompenzacije dodatnih troškova invaliditeta, podrške porodicama i unapređenja samostalnog života i društvene uključenosti osoba sa invaliditetom.

Detaljnije odredbe Opšteg poreskog zakonika koje regulišu ovu oblast predstavljene su u Aneksu 5 ovog dokumenta.

7. Zaključak

Uporednopravna analiza pokazuje da podsticaji u pogledu poreza i doprinosa predstavljaju važan instrument unapređenja ekonomskog položaja i zapošljavanja osoba sa invaliditetom u evropskim državama. Iako se posmatrani pravni sistemi razlikuju po oblicima i ciljevima podrške, zajednička karakteristika pravnim normi svih analiziranih zemalja jeste da invaliditet prepoznaju kao karakteristiku koja opravdava posebne mere podrške kroz poreski sistem, i u Hrvatskoj i Sloveniji, i kroz ošti sistem obaveznog socijalnog osiguranja.

Austrija, Nemačka i Francuska razvile su model koji se zasniva na trajnim poreskim olakšicama namenjenim samim osobama sa invaliditetom i njihovim porodicama. Ove države polaze od pretpostavke da invaliditet proizvodi dodatne životne troškove koji utiču na ekonomski položaj pojedinca, zbog čega poreski sistem ima kompenzatornu funkciju. Poreske olakšice vezane su za postojanje i stepen invaliditeta, a ne za status zaposlenja ili određeni vremenski period, čime se priznaje da dodatni troškovi invaliditeta postoje tokom celog životnog veka.

Sa druge strane, Hrvatska i Slovenija su usmerene na podsticanje zapošljavanja osoba sa invaliditetom kroz poreske olakšice namenjene poslodavcima. Posebno je značajno da hrvatski i slovenački sistem kombinuje poreske podsticaje sa oslobađanjem od plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, pri čemu država preuzima finansiranje dela troškova rada. Time se potvrđuje da se finansijski podsticaji i dalje smatraju legitimnim i važnim instrumentom povećanja stepena zaposlenosti osoba sa invaliditetom i njihove integracije na otvoreno tržište rada.

Posmatrano sa aspekta domaćeg zakonodavstva, uporedna iskustva ukazuju da bi eventualno smanjivanje ili ukidanje postojećih poreskih olakšica kao i doprinosa za socijalno osiguranje za zapošljavanje osoba sa invaliditetom predstavljalo odstupanje od pravca razvoja koji se može uočiti u analiziranim evropskim državama. Ovo je posebno značajno imajući u vidu da je stopa zaposlenosti osoba sa invaliditetom u Srbiji i dalje niža od proseka Evropske unije, kao i da sistem podrške samim osobama sa invaliditetom nije razvijen u meri u kojoj je to slučaj u pojedinim zapadnoevropskim državama.

Iz perspektive međunarodnog prava ljudskih prava, eventualno ukidanje postojećih poreskih podsticaja za zapošljavanje osoba sa invaliditetom može se posmatrati i kroz prizmu principa zabrane nazadovanja (*non-retrogression*) u ostvarivanju nivoa ekonomskih i socijalnih prava.

Ovaj princip podrazumeva da države ne bi trebalo da smanjuju dostignuti nivo zaštite ekonomskih i socijalnih prava bez posebno ubedljivog opravdanja. Budući da osobe sa invaliditetom i dalje nailaze na značajne prepreke prilikom pristupa tržištu rada, a da poreski podsticaji predstavljaju jedan od retkih instrumenata podrške njihovom zapošljavanju, njihovo ukidanje moglo bi biti korak unazad kada je reč o ostvarivanju prava na rad i ekonomsku uključenost osoba sa invaliditetom. U tom smislu, pravac reformi bi trebalo da bude usmeren ka unapređivanju postojećih mehanizama podrške, a ne ka njihovom smanjivanju.

Pored očuvanja postojećih podsticaja za poslodavce, trebalo bi razmotriti i uvođenje dodatnih mera namenjenih samim osobama sa invaliditetom, po uzoru na austrijska, nemačka i francuska rešenja, kako bi se kroz poreski sistem prepoznali i kompenzovali dodatni troškovi koje invaliditet proizvodi. Takav pristup bio bi u skladu sa savremenim evropskim trendovima, ciljevima socijalne inkluzije i obavezama koje proizlaze iz Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima osoba sa invaliditetom.

Aneks 1

Republika Hrvatska

Izvod iz Zakona o porezu na dohodak Republike Hrvatske koji se odnosi na poreske olakšice za osobe sa invaliditetom:

Član 44.

(1) Obveznicima poreza na dohodak koji obavljaju samostalne djelatnosti iz članka 29 ovoga Zakona dohodak od samostalne djelatnosti može se u poreznom razdoblju dodatno umanjiti za iznos isplaćenih plaća i uplaćenih doprinosa na plaću novim radnicima.

.....

(4) Porezni obveznik može pravo na umanjenje dohotka za isplaćene plaće i doprinose na plaću novih radnika koristiti godinu dana od dana njihovog zaposlenja.

(5) iznimno od stavka 4. ovoga članka, porezni obveznik može pravo na umanjenje dohotka za isplaćene plaće doprinose na plaću novih radnika - osoba s invaliditetom koristiti tri godine računajući od dana njihova zaposlenja.

Aneks 2

Republika Slovenija

Relevantne odredbe slovenačkog Zakon o porezu na dohotak kojim su predviđene **poreske olakšice u vezi zapošljavanja lica sa invaliditetom** su:

Član 62.

(1) Poreski obveznik koji zaposli osobu sa invaliditetom u skladu sa zakonom kojim se uređuju profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje osoba sa invaliditetom može ostvariti umanjenje poreske osnovice u iznosu od 50% zarade isplaćene toj osobi. Poreski obveznik koji zaposli osobu sa invaliditetom sa 100% telesnim oštećenjem ili gluvu osobu može ostvariti umanjenje poreske osnovice u iznosu od 70% zarade isplaćene toj osobi.

(2) Poreski obveznik koji zaposli osobe sa invaliditetom iz stava 1. ovog člana iznad propisane kvote, a čiji invaliditet nije posledica povrede na radu ili profesionalne bolesti kod istog poslodavca, u skladu sa zakonom kojim se uređuju profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, može ostvariti umanjenje poreske osnovice u iznosu od 70% zarada isplaćenih tim licima. Za potrebe ovog stava, u kvotu se uračunavaju lica prema datumu zaključenja ugovora o radu, tako što se najpre uračunavaju lica sa ranijim datumom zaključenja ugovora o radu. Olakšica iz ovog stava ne može se koristiti istovremeno sa olakšicom iz stava 1. ovog člana.

Relevantne odredbe slovenačkog Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, **koje oslobađaju poslodavca obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje** su:

Član 155.

(1) Invalidska preduzeća i centri za zapošljavanje, kao i poslodavci koji zapošljavaju osobe sa invaliditetom iznad propisane kvote utvrđene propisima kojima se uređuje zapošljavanje osoba sa invaliditetom, oslobođeni su plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na način i pod uslovima utvrđenim zakonom kojim se uređuju profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje osoba sa invaliditetom.

(2) Doprinosi iz prethodnog stava Republičkom zavodu pokriva Republika Slovenija iz budžeta, u skladu sa članom 161. ovog zakona.

Posebnim zakonom su uređeni uslovi kada invalidska kompanija nije u obavezi da plaća doprinose za obavezno socijalno osiguranje.⁹ Dodatni uslov iz stava 1 jeste da invaliditet nije posledica povrede na radu ili profesionalne bolesti nastale kod istog poslodavca, a što se utvrđuje na osnovu odluke nadležnog Fonda.¹⁰

⁹ Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (ZZRZI), Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečišćeno besedilo, 87/11, 96/12 – ZPIZ-2, 98/14 in 18/21, čl. 74, par. 1.

¹⁰ *Ibid.*, čl. 74, par. 3.

Aneks 3

Republika Austrija

Relevantne odredbe austrijskog Zakona o porezu na dohodak (EStG 1988):¹¹

Osobe sa invaliditetom

Član 35.

(1) Ako poreski obveznik ima vanredne troškove:

- zbog sopstvenog telesnog ili mentalnog invaliditeta;
- u slučaju ostvarivanja prava na poresku olakšicu za jedinog izdržavaoca porodice (Alleinverdienerabsetzbetrag), zbog invaliditeta bračnog ili vanbračnog partnera (§ 106 st. 3);
- ukoliko ne ostvaruje pravo na poresku olakšicu za jedinog izdržavaoca porodice, zbog invaliditeta bračnog ili vanbračnog partnera, pod uslovom da je u toku kalendarske godine bio u braku ili registrovanom partnerstvu duže od šest meseci, da ne živi trajno odvojeno od partnera i da partner ostvaruje prihode u smislu § 33 st. 4 tač. 1 u iznosu koji ne prelazi 7.411 evra godišnje;
- zbog invaliditeta deteta (§ 106 st. 1 i 2) za koje se ne ostvaruje pravo na uvećani porodični dodatak u skladu sa §

Ukoliko ni poreski obveznik, ni njegov bračni odnosno vanbračni partner, niti njegovo dete ne ostvaruju novčano davanje po osnovu potrebe za negom i podrškom (dodatak za negu, dodatak za pomoć i negu drugog lica, naknadu za slepilo ili dodatak za slepilo), poreski obveznik ima pravo na poresku olakšicu iz stava 3 ovog člana.

2) Visina poreske olakšice određuje se prema stepenu umanjenja radne sposobnosti (stepenu invaliditeta).

Stepen umanjenja radne sposobnosti (stepen invaliditeta) utvrđuje se:

1. u slučajevima kada se ostvaruju davanja po osnovu invaliditeta, prema proceni koja je merodavna za ostvarivanje tih davanja;
2. u slučajevima kada ne postoje posebni propisi za procenu invaliditeta, u skladu sa članovima 7 i 9 stav 1 Zakona o zbrinjavanju ratnih žrtava iz 1957. godine (Kriegsopferversorgungsgesetz 1957), odnosno u skladu sa Uredbom o proceni invaliditeta (Einschätzungsverordnung), Savebeni glasnik II br. 261/2010, za oblasti na koje se ona primenjuje.

Postojanje invaliditeta i stepen umanjenja radne sposobnosti (stepen invaliditeta) dokazuju se službenom potvrdom organa nadležnog za utvrđivanje tih činjenica.

Nadležni organ je:

- pokrajinski guverner (Landeshauptmann) za korisnike rente za žrtve (u smislu člana 11 stav 2 Zakona o zaštiti žrtava – Opferfürsorgegesetz, Savebeni glasnik br. 183/1947);
- nosioci socijalnog osiguranja u slučajevima profesionalnih bolesti ili povreda na radu zaposlenih lica;

¹¹ *Einkommensteuergesetz 1988 (EStG 1988)*, BGBl. Nr. 400/1988, § 35 "Behinderte", dostupan na: [Rechtsinformationssystem des Bundes \(RIS\)](https://rechtsinformationssystem.des.bundes.gesetz) (pristupljeno 16.6. 2026).

– u svim ostalim slučajevima, kao i u slučajevima kada postoji više invaliditeta različite vrste, Savezni zavod za socijalna pitanja i pitanja osoba sa invaliditetom (Bundesamt für Soziales und Behindertenwesen). Ovaj organ utvrđuje stepen invaliditeta izdavanjem legitimacije osobe sa invaliditetom (Behindertenpass) u skladu sa članovima 40 i narednim odredbama Saveznog zakona o osobama sa invaliditetom (Bundesbehindertengesetz), a ukoliko uslovi za njeno izdavanje nisu ispunjeni, donosi odgovarajuće upravno rešenje u skladu sa navedenim odredbama.

(3) Godišnja poreska olakšica iznosi:

Stepen umanjjenja radne sposobnosti (stepen invaliditeta)	Iznos poreske olakšice (EUR)
25% – 34%	124
35% – 44%	164
45% – 54%	401
55% – 64%	486
65% – 74%	599
75% – 84%	718
85% – 94%	837
95% i više	1.198

(4) Ukoliko više poreskih obveznika ostvaruje pravo na poresku olakšicu iz stava 3 ovog člana, olakšica se raspodeljuje srazmerno učešću svakog od njih u snošenju troškova. Ako jedan od poreskih obveznika dokaže da snosi veće dodatne troškove, poreska olakšica drugog poreskog obveznika umanjuje se za iznos tako dokazanih dodatnih troškova.

(5) Umesto poreske olakšice, poreski obveznik može ostvariti pravo na odbitak stvarno nastalih troškova povezanih sa invaliditetom, u skladu sa članom 34 stav 6 ovog zakona.

(6) Ukoliko zaposleni ostvaruje zaradu od dva ili više poslodavaca, pravo na poresku olakšicu može koristiti samo jednom.

(7) Savezni ministar finansija može, na osnovu iskustava iz prakse, podzakonskim aktom utvrditi standardizovane iznose troškova za određene bolesti, telesna oštećenja i mentalne smetnje koje dovode do invaliditeta u smislu stava 3 ovog člana.

(8) Savezni zavod za socijalna pitanja i pitanja osoba sa invaliditetom može, uz izričitu saglasnost lica na koje se podaci odnose, elektronskim putem dostavljati nadležnoj poreskoj upravi i poslodavcu koji isplaćuje primanja iz obaveznog socijalnog osiguranja ili penzijska primanja iz javnih fondova, lične podatke koji se vode u evidencijama Zavoda i koji su neophodni za ostvarivanje poreskih olakšica iz st. 1–3 i 7 ovog člana.

Dostavljanje navedenih podataka dozvoljeno je i za lica koja su već podnela zahtev za ostvarivanje poreske olakšice. Takvo elektronsko dostavljanje podataka zamenjuje dokazivanje invaliditeta iz stava 2 ovog člana, kao i odgovarajuću potvrdu propisanu zakonom.

Lični podaci mogu se koristiti isključivo u svrhu ostvarivanja poreskih olakšica. Podaci koji više nisu potrebni moraju biti obrisani.

Aneks 4

Savezna Republika Nemačka

Relevantne odredbe nemačkog Zakona o porezu na dohodak (Einkommensteuergesetz – EStG),¹² 1. § 33b EStG su sledeće:

§ 33b

Paušalne poreske olakšice za osobe sa invaliditetom, članove porodice i negovatelje

(1) Zbog troškova pomoći pri uobičajenim i redovno ponavljajućim aktivnostima svakodnevnog života, nege, kao i povećanih potreba za održavanjem higijene i odeće, osobe sa invaliditetom mogu, pod uslovima iz stava 2 ovog člana, umesto poreskog umanjenja predviđenog članom 33 ovog zakona, koristiti paušalnu poresku olakšicu iz stava 3 (paušalna olakšica za osobe sa invaliditetom – Behinderten-Pauschbetrag). Pravo izbora između ova dva načina ostvarivanja poreske pogodnosti može se za navedene troškove koristiti samo jedinstveno tokom pojedinog poreskog perioda.

(2) Pravo na paušalnu poresku olakšicu imaju osobe kod kojih je utvrđen stepen invaliditeta od najmanje 20%, kao i osobe koje se smatraju nemoćnim licima u smislu stava 3 rečenice 4 ovog člana.

Osobe koje se smatraju nemoćnim licima u smislu rečenice 4 ovog stava, kao i slepe i gluvoslepe osobe, ostvaruju pravo na paušalnu poresku olakšicu u iznosu od 7.400 evra. U tom slučaju ne može se istovremeno koristiti i paušalna olakšica određena prema stepenu invaliditeta.

Nemoćnim licem smatra se osoba kojoj je za niz čestih i redovno ponavljajućih aktivnosti neophodnih za svakodnevni život trajno potrebna pomoć drugog lica.

Ovaj uslov smatra se ispunjenim i kada je pomoć potrebna u vidu stalnog nadzora ili usmeravanja pri obavljanju navedenih aktivnosti, kao i kada pomoć nije neprekidno potrebna, ali je neophodna stalna spremnost drugog lica da je pruži.

(3) Visina paušalne poreske olakšice određuje se prema trajno utvrđenom stepenu invaliditeta.

Paušalna poreska olakšica iznosi:

- za stepen invaliditeta od najmanje 20%: 384 evra;
- za stepen invaliditeta od najmanje 30%: 620 evra;
- za stepen invaliditeta od najmanje 40%: 860 evra;
- za stepen invaliditeta od najmanje 50%: 1.140 evra;
- za stepen invaliditeta od najmanje 60%: 1.440 evra;

¹² Nemačka, **Zakon o porezu na dohodak (Einkommensteuergesetz – EStG)**, Službeni glasnik SR Nemačke (*Bundesgesetzblatt*), br. I 3366/2009, sa kasnijim izmenama i dopunama

- za stepen invaliditeta od najmanje 70%: 1.780 evra;
- za stepen invaliditeta od najmanje 80%: 2.120 evra;
- za stepen invaliditeta od najmanje 90%: 2.460 evra;
- za stepen invaliditeta od 100%: 2.840 evra.

Osobe koje se smatraju nemoćnim licima u smislu rečenice 4 ovog stava, kao i slepe i gluvoslepe osobe, ostvaruju pravo na paušalnu poresku olakšicu u iznosu od 7.400 evra. U tom slučaju ne može se istovremeno koristiti i paušalna olakšica određena prema stepenu invaliditeta.

Nemoćnim licem smatra se osoba kojoj je za niz čestih i redovno ponavljajućih aktivnosti neophodnih za svakodnevni život trajno potrebna pomoć drugog lica.

Ovaj uslov smatra se ispunjenim i kada je pomoć potrebna u vidu stalnog nadzora ili usmeravanja pri obavljanju navedenih aktivnosti, kao i kada pomoć nije neprekidno potrebna, ali je neophodna stalna spremnost drugog lica da je pruži.

Aneks 5

Republika Francuska

Francuski Opšti poreski zakonik (*Code général des impôts*), predviđa sledeće olakšice za osobe sa invaliditetom:

Član 195.

1. Izuzetno od prethodnih odredaba, oporezivi prihod poreskih obveznika koji su neoženjeni/neudati, razvedeni ili udovci/udovice i nemaju izdržavanu decu, bilo da je izdržavanje isključivo, pretežno ili se smatra podjednako podeljenim između roditelja, deli se sa 1,5, kada su ti poreski obveznici:

c) korisnici vojne invalidske penzije sa stepenom invaliditeta od najmanje 40%, ili penzije koja im pripada kao udovcu/udovici prema odredbama Zakona o vojnim invalidskim penzijama i žrtvama rata;

d) korisnici invalidske penzije zbog povrede na radu sa stepenom invaliditeta od najmanje 40%;

d bis) poseduju karticu „Mobilnost i inkluzija“ (*Carte mobilité inclusion*) sa oznakom „invaliditet“, predviđenu članom L. 241-3 Zakona o socijalnoj zaštiti i porodici;

Član 196.

Smatra se da su na izdržavanju poreskog obveznika, bilo da je to izdržavanje isključivo, pretežno ili se smatra podjednako podeljenim između roditelja, pod uslovom da nemaju sopstvene prihode koji se odvojeno uzimaju kao osnov za njihovo oporezivanje:

- 1) njegova deca mlađa od 18 godina ili deca sa invaliditetom;
- 2) pod istim uslovima, deca koju je primio i izdržava u svom domaćinstvu.

Član 196 A bis.

Svaki poreski obveznik može, u smislu člana 196, prijaviti osobu koja poseduje karticu „Mobilnost i inkluzija“ sa oznakom „invaliditet“, predviđenu članom L. 241-3 Zakona o socijalnoj zaštiti i porodici, kao izdržavano lice, pod uslovom da to lice živi u njegovom domaćinstvu.

Član 200 quater A.

1.a) Poreski obveznici koji su vlasnici, zakupci ili korisnici stambenog objekta bez naknade, koji se nalazi u Francuskoj i služi kao njihovo glavno prebivalište, mogu ostvariti pravo na poreski kredit na porez na dohodak po osnovu troškova ugradnje ili zamene opreme:

1° koja je posebno projektovana radi omogućavanja pristupačnosti stambenog prostora starijim osobama ili osobama sa invaliditetom;

2° ili koja omogućava prilagođavanje stambenog prostora gubitku samostalnosti ili invaliditetu, pod uslovom da su ispunjeni uslovi predviđeni tačkom c ovog člana.

c) Za troškove iz tačke 2° podtačke a, pravo na poreski kredit ostvaruje se pod uslovom da poreski obveznik ili član njegovog poreskog domaćinstva:

1° po osnovu invaliditeta ispunjava jedan od uslova propisanih tačkama c ili d stava 1 člana 195;

2° ili poseduje karticu „Mobilnost i inkluzija“ izdatu na osnovu tačaka 1°, 2° ili 3° stava I člana L. 241-3 Zakona o socijalnoj zaštiti i porodici, odnosno jednu od kartica predviđenih članovima L. 241-3, L. 241-3-1 ili L. 241-3-2 istog zakona.

Član 278 quinquies.

Snížena stopa PDV-a od 5,5% primenjuje se na promet, uvoz i druge transakcije koje se odnose na medicinska i tehnička pomagala namenjena osobama sa invaliditetom, pod uslovom da su ta pomagala obuhvaćena zvaničnom listom proizvoda čije se korišćenje finansira ili refundira iz sistema socijalnog osiguranja.